

БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ НА ТЕМУ «Вчимо дітей дбати про безпеку»

ЗАПРОШУЄМО ДО РОЗМОВИ ПРО:

- 1.Формування моделі безпечної поведінки в природному, предметному, соціальному середовищі.
2. Практичні кроки до формування компетентності дитини.

ПРОПОНУЄМО:

3. Пам'ятку для батьків «Як говорити з дітьми про небезпеку».
4. Проблемно-ігрові ситуації з елементами пластичних вправ «Долаємо страхи».

ЗАПРОШУЄМО ДО:

5. Гри «Ланцюжок думок»: «Як зробити так, щоб дитина знала й володіла правилами безпечної поведінки».
6. Аудиту емоцій.

Захист життя і здоров'я дітей, формування в них умінь безпечно взаємодіяти з довкіллям, природним і соціальним, - надважливі державні завдання, що розв'язуються в контексті різних освітніх напрямів Базового компонента дошкільної освіти.

Зрозуміло, що для гармонійного становлення особистості необхідно, щоб її оточення було сприятливим, комфортним, розвивальним та безпечним. Та як би ми не намагалися створити для малят таке середовище, існують ризики, яких ми не можемо передбачити. Тому важливо навчити дітей дотримуватися правил безпеки і допомогти їм оволодіти засобами та способами дій, якими вони зможуть скористатися в загрозливих ситуаціях.

Вимоги щодо формування в дошкільників навичок безпечної поведінки в довкіллі визначено в усіх чинних програмах дошкільної освіти. Ефективність реалізації цих освітніх завдань значною мірою залежить від організації

партнерської взаємодії педагогічного й батьківського колективів, просвітницької діяльності серед вихователів, дітей та батьків.

Варто пам'ятати, що формування безпечних моделей поведінки в довіллі, накопичення необхідного досвіду взаємодії з ним відбувається в контексті взаємодії "дитина - дорослий", через спілкування, спільну діяльність. І починається зі становлення базового відчуття безпеки в перші три роки життя.

Завдання дорослих - не тільки подбати про безпечне дитинство малят. Важливо навчити їх самостійно розрізняти небезпеки в довіллі - природному та соціальному - й адекватно на них реагувати.

Слід відмовитися від виховання шляхом заборон, замінивши численні **"не можна"** на **"можна"** та **"можна, якщо..."**. Це вимагає більше часу, ніж проста заборона, адже дитину доведеться переконати, пояснити небезпечність певних дій. Проте так малюк поступово усвідомлює важливість безпечної поведінки під час ігор, перебування вдома, у дитсадку, на вулиці, біля водойми, у лісі, на фізкультурному майданчику тощо.

ФОРМУВАННЯ ВІДЧУТТЯ БЕЗПЕКИ: ЩО МОЖЕ СТАТИ НА ЗАВАДІ?

• **Нераціонально побудований розпорядок дня** призводить до інтелектуально-фізичного та психоемоційного перевантаження дитини.

Варто приділяти особливу увагу правильній організації життєдіяльності дитини, забезпеченню відчуття стабільності, дотриманню розпорядку дня, у якому чергуються різні види діяльності й відведено достатньо часу для вільної гри.

• **Неправдива, спотворена інформація, яку дитина отримує від дорослих** (наприклад, коли малюка переконують, що мама скоро прийде, навмисно вводячи в оману), спричинює емоційне напруження, а потім розчарування і, як наслідок, підриває її довіру до світу. Дуже важливо за жодних обставин не обманювати дитину.

• **Відсутність у дитини особистого простору** заважає усвідомленню нею власних меж та меж іншого ("своє - чуже").

Варто подбати про облаштування для малюка власного куточка чи кімнати, де він сам може наводити лад, обставляти все за бажанням.

• **Несприятливий психологічний клімат** призводить до ізоляції, формування в дитини відчуття меншовартості, дезорієнтації в мікросоціумі.

Важливо налагодити довірчі стосунки між дитиною та дорослими, за яких вона зможе поділитися з ними своїми проблемами; а дорослий може постійно спостерігати за змінами в поведінці дошкільників; принагідно відпрацьовувати алгоритми ефективного реагування на ті чи інші агресивні прояви.

•Небезпеки, пов'язані з раннім початком користування інтернетом

Дорослим слід увімкнути на гаджеті, яким користується дитина, безпечний пошук, пояснити, для чого це потрібно (аби закрити доступ до сайтів, які поширюють віруси розповісти, чому не можна викладати в мережу фотографії дітей, особливо зняті в їхніх кімнатах (вони можуть розповісти зловмисникам про інтереси дитини, про те, чим можна "зацепити", із чого почати розмову).

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ: ЕТАПИ І СПОСОБИ

Формування в дошкільників навичок безпечної поведінки в довіллі та свідомого ставлення до здоров'я передбачає системну роботу й використання відповідних вікових форм, методів і прийомів

Етапи роботи

- 1.Ознайомлення малят з інформацією про можливі небезпеки (вдома, на вулиці, у природі, під час спілкування з незнайомими людьми).
- 2.Сприяння усвідомленню дітьми правил безпечної поведінки.
- 3.Створення умов для застосування цих правил у різних життєвих ситуаціях.
- 4.Розвиток у дітей умінь передбачати наслідки своїх учинків.
- 5.Привчання їх до здорового та безпечного способу життя.

Форми, методи і прийоми роботи

Отримати **уявлення про небезпеки**, що існують у навколишньому світі, дітям допоможуть такі форми роботи:

- екскурсії (у магазин, до перехрестя, в аптеку, на берег річки тощо);
- цільові прогулянки, спостереження (за працею дорослих, їхньою поведінкою в громадських місцях тощо);
- читання відповідних художніх творів;
- розглядання картин, світлин та малюнків;
- перегляд мультфільмів, слухання пісень.

Для формування **уявлень про безпечну поведінку** варто застосовувати відповідні вікові трудові доручення, бесіди, різні види ігор.

Надзвичайно корисним є бліц, який варто проводити з дітьми (починаючи з трьох років) раз на місяць для закріплення знань з безпеки поведінки в довкіллі.

Бліц "Моя безпека" Орієнтовні запитання для гри

- Назви свої ім'я та прізвище. Як звуть твою маму? А тата?
- Яка твоя домашня адреса?
- Чи можна відчиняти двері чужим людям? (Ні, треба покликати дорослих.) А якщо за дверима стоїть Святий Миколай чи свинка Пепа? (Однак не можна відчиняти)
- Що слід робити, якщо випадково загубився? (Залишатися на місці, щоб дорослі могли тебе знайти.)
- Чи можна брати в чужих людей їжу, іграшки, будь-що інше? (Ні).
- Що треба робити, коли хтось незнайомий намагається забрати тебе змайданчика, говорячи, що батьки чекають за рогом? (Кричати і вириватися, привертаючи увагу перехожих.)
- Що треба робити завжди, коли хочеться взяти чуже? (Запитати дозволу.)
- Що обов'язково треба робити щоразу, прийшовши зовні? (Мити руки з милом.)

Сюжетно-рольові ігри, як-от "Сім'я", "Доньки-матері", "Родина на закупах", "День народження бабусі", "Як ми відпочиваємо у вихідні", "Наші спільнісімейні справи", допомагають дітям усвідомити свої права та обов'язки у сім'ї, цінність гармонійних стосунків між членами родини, заснованих на взаєморозумінні та взаємодопомозі, навчитися мирно розв'язувати конфлікти. Атакожсприяють розвитку експресивних навичок (уміння передавати свій настрій, переживання за допомогою міміки, жестів).

Варто пропонувати дошкільникам сюжетно-рольові ігри, спрямовані на усвідомлення правилповодження в суспільстві, значення цих правил для гармонійного співіснування. Наприклад, такі.

Сюжетно-рольова гра "Крамниця подарунків"

Когось із дітей обирають на роль продавця-консультанта, а решта -"відвідувачі крамниці" - колективно вибирають подарунок, обговорюючицільність вибору.

Сюжетно-рольова гра "Ідемо в гості"

Діти об'єднуються в групи "господарів" та "гостей". "Господарі" повинні чемно зустріти "гостей", використовуючи "чарівні слова", а "гості" - чемно поводитись.

Неабиякий виховний потенціал мають **театралізовані ігри**, як-от "Пригода на дорозі", "Зайчик, що лишився вдома сам", "Курчатко загубилося", оскільки вчать дітей активно співпереживати, розвивають їхню емоційну сферу. Ідентифікація з персонажами театралізованого дійства допомагає дитині заглибитись у складний світ людських переживань, вивчити його ніби ізсередини, засвоїти моральні норми та правила безпеки на рівні поведінки тощо.

З огляду на брак у дошкільників досвіду соціальних взаємодій варто моделювати **проблемні ситуації**, "запрограмовані" переживання з метою виявлення чи формування в дітей системи відповідних ставлень, певних якостей, переконань, ціннісних орієнтацій, способів моральної поведінки. У результаті створення виховних ситуацій дошкільники активно набувають навички емпатії, досвід адекватного прояву емоцій, ставлення до однолітків та дорослих, моральної та безпечної поведінки.

Проблемні ситуації

- Мама звертається до сина з проханням винести сміття, а син хоче піти пограти з друзями.
- Дочка просить тата сходити з нею в зоопарк, а він відмовляється, посилаючись на втому.
- Дитина гуляла з батьками в ігровому центрі й загубилася.
- На ігровому майданчику до малюка підійшла сусідка і запропонувала піти разом погодувати безпритульне кошеня.

Під час обговорення ситуацій перед дітьми постає проблема вибору. І аби прийняти доцільне рішення, вони мають навчитися визначати можливі мотиви та наслідки людських учинків. Це закладає основу культури відносин, готує до спілкування в реальному житті.

Коли діти вже мають певний досвід, доречно організувати діяльність, яка забезпечить **застосування набутих знань і вмінь на практиці**. Це можуть бути:

- творчі завдання;
- пошуково-дослідницька діяльність;
- ігри-подорожі;
- свята, розваги, конкурси, вікторини тощо.

Наведемо приклад того, як може розгортатися така діяльність.

Гра-подорож "На гостини до країни Світлофори"

Подорож може складатися із трьох зупинок: "Пішоходів", "Казковий ліс Запитайлик", "Острівок дорожніх знаків". На кожній зупинці діти виконують певний вид діяльності: на першій зупинці вони моделюють дії та поведінку пішоходів на вулиці; на другій на них чекає вікторина, у якій вони мають відповісти і питання казкового персонажа, що перевіряють знання правил дорожнього руху; на третій беруть участь у розігруванні сценок, у ході чого перевіряється знання дорожніх знаків.

Проведення цієї гри-подорожі допоможе перевірити знання дітьми правил дорожнього руху, і сприятиме розвитку вміння орієнтуватися на вулиці, формуванню культури поведінки на дорозі (формування бажання дотримуватися правил дорожнього руху), навичок свідомої дисциплінованої поведінки на вулиці.

Узагальнюючи, зазначимо, що систематична, планова, поетапна, методично грамотна робота педагогів у тісній співпраці з батьками допоможе сформувати в дошкільнят готовність до безпечного розв'язання життєвих ситуацій у соціальному, предметному та природному довкіллі.

У більш широкому контексті така діяльність відкриє неабиякі можливості для розвитку і самопізнання дітей, допоможе їм навчитися вибудовувати конструктивні моделі взаємодії з оточенням, бережно ставитися як до себе, так і до інших людей, до світу навколо, розвинути важливі соціальні навички та вміння, здатність до емпатії через співпрацю, набути цінний для майбутнього життя досвід.

ПРАКТИЧНІ КРОКИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ***Збагачуємо досвід і розвиваємо навички швидкої реакції в екстремальних ситуаціях***

Пізнанню навколишнього простору з урахуванням багатосторонньої уяви й високої емоційності дітей, їхнього малого досвіду і несформованості навичок швидкої реакції в екстремальних ситуаціях допоможе вправа "Діти, швидко до мене!".

ВПРАВА "ДІТИ, ШВИДКО ДО МЕНЕ!"

Збирати іграшки в кошик та повертатися до кімнати з майданчика - для дітей щоденна рутина. А якщо внести в цю рутину зміну і періодично в різні моменти прогулянки повторювати ці дії? Звісно, спочатку ми запропонуємо дітям гру - "Хто швидше добіжить до мене?". Як гадаєте, малятам буде легко це зробити? Мабуть, ні, адже покинути улюблену іграшку та гру дитині непросто. Така функція людської психіки як воля, що проявляється насамперед у самовладанні, здатності керувати своїми діями, формується поступово. "Головна умова - бігти до мене без іграшок, з порожніми руками, і швидко, якнайшвидше", - повідомляє дорослий правило нової гри. Необхідно обов'язково перепитати у дітей, чи добре вони зрозуміли умови.

Повторивши цю вправу якнайдалі від майданчика, від великого з розлогими вітами дерева чи будь-якого іншого місця, варто запропонувати дітям уявити: "Що могло би трапитися з вами, якби зненацька здійнявся страшений вітер і зірвав гілку з дерева, а ви в цей час були під ним? А якби той самий вітер зірвав шматок даху з будинку чи якоїсь зі споруд майданчика, а ви перебували поряд?" тощо. Дайте можливість працювати дитячій уяві - здатності створювати або відтворювати різноманітні образи в думках.

З часом правила гри скоротить до мінімуму, щоб у дітей виробився рефлекс на слова "Швидко до мене!".

Таким чином ви сформуєте в дітей навичку орієнтування в екстремальній ситуації. Вони будуть здатні відчувати небезпеку і зберегти своє життя, пожертвувавши іграшкою чи грою, до якої можна буде повернутися в безпечну годину.

Розвиваємо гнучкість мислення і формуємо манеру поведінки в ситуаціях, коли дитина залишається сама вдома.

Світ завжди був повний небезпек. Чи може людство, розвиваючись, передбачити їх наперед? А уникнути? Дорослі насамперед мають самі усвідомити, що гнучкість мислення (навичка ХХІ ст.) а також сміливість у реалізації власних ідей складає манеру поведінки. Пропонуємо для прикладу розглянути кілька тем з назвою "Сам удома, або Вдома за головного".

ТЕМА "ЧУЖИЙ ЗА ДВЕРИМА" (СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ)

Аби сама дитина, майно, домашні мешканці не постраждали від вторгнення ззовні, вчіть її правил безпечної поведінки та закріплюйте їх у змодельованих ситуаціях (не обов'язково це робити за один раз, правила можна вивчати поступово, а потім періодично повторювати за слушної нагоди).

ПРАВИЛО ПЕРШЕ. Нікому не відчиняй двері

На виконанні цього правила наголошують усі дорослі, які з певних причин вирішили залишити дитину вдома саму. Та не всі пояснюють, чому саме не слід нікому відчиняти двері та як діяти в ситуації коли у двері хтось несподівано подзвонив чи постукав, особливо коли цей дзвінок чи стук дуже на полегливий.

Про те, що таке може статися, дитину необхідно попередити і дати їй можливість повправлятися в самотійному прийнятті рішення, яке убезпечить від біди.

ВПРАВА "ЩОТИ РОБИТИМЕШ, КОЛИ..."

Варто розглянути (або й розіграти в ролях) з дитиною різні потенційно небезпечні ситуації, в яких вона має знайти правильний спосіб дій.

- Незнайомець за дверима каже, що він - сусід з нижнього поверху і ви його заливаєте. (Не відчиняти, а перевірити, чи закручені у ванній кімнат та на кухні крани).
- Незнайомка за дверима говорить, що принесла мамі журнал, який вона просила. (Не відчиняти, а запропонувати віддати журнал в інший час).
- Незнайомець за дверима каже, що йому зле і він потребує допомоги. (Не відчиняйте, а запропонуйте викликати швидку допомогу чи поліцію. Якщо людині справді необхідна допомога - вона погодиться).
- Незнайомець стверджує, що мама попросила тебе вийти і допомогти їй донести додому сумку.
- Ти опинився на місці Півника з казки "Котик і Півник", а під дверима хитра Лиска виманює тебе з будиночка.
- Молодший братик чи сестричка почав(ла) плакати зі страху.

Такі чи інші запитання сприятимуть розвитку "життєвої" компетентності дитини, розвитку дивергентного мислення, що в майбутньому визначатиме її поведінку в нестандартних ситуаціях ("Вихід є, шукай, і ти його знайдеш").

ПРАВИЛО ДРУГЕ. Телефонуй дорослому - тому, хто домовився з тобою про екстрені дзвінки, або на спецномери

Для цього не завадить встановити в родині правила телефонних розмов, а в закладі освіти в сюжетній грі повправлятися в умінні коротко і чітко описувати ситуацію.

Вправа "Говори чітко"

Дітям пропонується уявити різні небезпечні ситуації й зателефонувати за екстреним номером, дотримуючись відповідного алгоритму:

- Поясни розбірливо, яка проблема виникла, яка допомога потрібна.
- Назви впевнено і голосно свої прізвище та ім'я, повідом, скільки тобі років.
- Чітко промов адресу, куди мають прибути працівники спеціальної служби.

ПРАВИЛО ТРЕТЄ. Відповідай, що ти не сам, а з мамою чи татом, дідусем чи бабусею, які відпочивають.

Неправда, сказана в цій ситуації, убезпечить від вторгнення незнайомця. Тут доречним стане українське прислів'я "Треба знати, що де сказати".

А що робити дітям у приватних будинках, які можуть за голосом упізнати сусіда, але не побачать його за воротами? Виконувати (ключове слово) правило перше: "Нікому не відчиняй двері".

Розглядаючи цю тему, перечитайте казки "Козенята і Вовк", "Котик і Півник" та ін. і обговоріть їх у новому ключі.

Тема "Уникай небезпечних ігор" (предметне середовище)

Просто забороняти дітям торкатися потенційно небезпечних речей або ховати їх подалі - не найраший спосіб убезпечити малят від усіх можливих ситуацій. Набагато результативніше навчити їх правильно користуватися побутовими предметами, давши відповідні пояснення. Розширення уявлень дошкільників про небезпечні предмети, явища та життєві ситуації має відбуватися не лише на знаннєвому, а й на емоційно-чуттєвому та дієвому рівнях - через загадки, казки, оповідання, приказки, прислів'я, ігрові вправи.

Варто постійно наголошувати, що спокусливих речей у домі дуже багато, а іграшки інколи набридають, і особливо не хочеться в них грати, коли залишаєшся вдома сам. Проте слід пам'ятати важливі правила.

ПРАВИЛО ПЕРШЕ. У грі слід використовувати спеціальні "іграшкові" речі, а не справжні.

Справжні речі - не для гри: різні інструменти, електричні побутові прилади не годяться для забави, користуватися ними можна тільки в присутності дорослих.

ПРАВИЛО ДРУГЕ. Відчиняти вікно, бавитись на балконі, вмикати електроприлади можна тільки з дорослими

Батькам варто мати в запасі "чарівну" валізу/пакет/коробку з тими іграшками, з якими дитина гралася давно. Радимо перед виходом у справах дістати "нові старі" іграшки (звісно, вони мають бути цілими, а не поламаними) і домовитися з дитиною, що вона поділиться своїми враженнями від гри з ними, коли ви повернетесь додому.

ПРАВИЛО ТРЕТЄ. Підготуйся розповісти батькам, чим ти займався за їхньої відсутності, поділися своїми враженнями від перебування вдома на самоті.

Тема "Крилаті гості" (природне середовище)

З'ясуйте з дітьми, які комахи можуть потрапити в оселю крізь вікно (муха, сонечко, павук, метелик, мураха, бджола, оса, комар). Роздивіться їх на картинках, якщо є можливість - у відеороликах. Якщо дорослий побачив, що якоїсь комахи дитина боїться, варто запропонувати їй придумати історію про цю комаху, намалювати її або вирізати. А тоді запитати, що малюк робитиме, коли раптом у кімнату залетить ця комаха чи коли його або братика (сестричку) вжалить оса (бджола).

Допомагаємо усвідомити реальну небезпеку та її наслідки

Норми безпечної поведінки можна засвоювати, переглядаючи мультфільми "Корисні підказки" на телеканалі "ПЛЮСПЛЮС". Це можуть бути такі серії як: "Загубився", "Наодинці з темрявою", "Один день дорослого життя", "Якщо ти скоїв поганий вчинок", "Збираємося в похід", "Як почути своє тіло", "Рецепти від біди", "Вперед, вогнебор-ці!", "Місія «Незнайомці»" та ін.

Робота буде ефективнішою, коли дорослий підготується до такого заняття, переглянувши мультфільм кілька разів та підготувавши відповідний практичний матеріал, не тільки наочний, а й вербальний.

Вчимо дитину приймати зважені рішення в небезпечних ситуаціях.

Зверніть увагу, на цінність слів "допоможіть", "рятуйте", які в екстремальній, небезпечній ситуації вживаються як заклик негайно прийти на допомогу.

Для розвитку відповідних навичок - уміння оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми - може стати в пригоді вправа "Знайди рятунок".

Вправа "Знайди рятунок"

Почніть з добору асоціацій: "порятунок - вихід, звільнення, захист, визволення, оберігання, укривання, втеча тощо". Згадайте персонажів казок, мультфільмів, оповідань, які шукали порятунку в різних ситуаціях, і те, які

засоби вони використовували (Івасик-Телесик - хитрощі, Кривенька Качечка - умовляння тощо). Потім запропонуйте дитині розв'язати життєву ситуацію за віршем Надії й Тетяни Лазько "Про Василька та песика":

Наш знайомий Васильок грався у дворі,

Раптом вибігла собака- цятка на спині.

- Ой, який гарнющій песик!

Гей! Не поспішай!

Краще ти зі мною, друже, трішечки пограй!

В мене є смачна цукерка, ось, дивись, яка!

Та й почав Василь дражнити того песика. Песик те терпів недовго... та й вкусив за руку. Буде хлопчику малому у житті наука!

Обговорення можна почати так:

-Що ти робитимеш, коли раптом тебе вкусить пес?(Спершу акцентуємо увагу на засобах першої допомоги в складному випадку, а вже після цього переходимо до розбору поведінки, що призвела до сумних наслідків).

Треба створювати такі умови, щоб, докладаючи максимальних зусиль, дитина не тільки засвоїла правила, а й навчилася самостійно знаходити вихід із проблемних ситуацій, що загрожують її здоров'ю або здоров'ю інших.

Завершуючи розмову про одну з найнагальніших проблем сучасного світу – необхідність практичного формування в дітей навичок безпечної поведінки, усвідомлення цінності власного життя й здоров'я, хочемо нагадати слова В. Сухомлинського: "Дитинство... не підготовка до майбутнього життя, а справж-нє, яскраве, самобутнє, неповторне життя". Щодня дійте так, аби діти засвоїли і завжди дотримувалися найважливішого правила: "Піклуйся про себе!".

Як говорити з дітьми про небезпеку

Звичайні репліки	Альтернативні репліки
Скільки тобі можна говорити: не забігай у великі калюжі, там може бути відкритий люк!	Зупинись, будь ласка, перед великою калюжею і подумай: а раптом там відкритий люк?
Я уже втретє повторюю: не йди на балкон!	Домовимось: виходити на балкон можна тільки зі мною або з мого дозволу.
Не переходиь дорогу в недозволе-них місцях!	Нагадую: дорогу переходиь тільки на зелений сигнал світлофора або через наземний чи підземний перехід. Домовились?
Зараз покличу поліцейського, і він тебе забере!	Пам'ятай: поліцейського завжди необ-хідно кликати тоді, коли потребуєш допомоги!
Не грайся в людей під ногами (біля дороги, під балконами тощо).	Пошукаймо разом безпечне місце для твоєї гри.

ДОЛАЄМО СТРАХИ

Проблемно-ігрові ситуації з елементами пластичних вправ

Діти дошкільного віку нерідко переживають різні страхи, пов'язані з агресивною поведінкою деяких казкових персонажів, небезпечними ситуаціями в побуті, природі, соціумі. Важливо не ігнорувати дитячі страхи, а разом долати їх. Ефективним методом є моделювання небезпечних ситуацій в ігровій формі, їх колективне проживання і спільне обговорення, виконання імітаційно-ігрових пластичних етюдів. Це допоможе дитині не тільки "пропустити" небезпеку крізь себе, емоційно пережити й свідомо досягнути її можливі негативні наслідки, а й переконатися в існуванні дієвих способів виходу з небезпечних ситуацій, зберігаючи при цьому здорову дозу страху як запобіжника потрапляння в такі

ситуації. Наводимо фрагменти роботи, які можна використати , спілкуючись з дітьми.

НЕБЕЗПЕЧНІ ІГРИ БІЛЯ ДОРОГИ

Запропонуйте дітям уявити себе кошеням, яке грається з м'ячем край дороги. Узяло кошеня м'ячик і почало з ним грати (діти виконують відповідні рухи):

- підкидати вгору і ловити;
- крутити в лапках;
- опускати додола, торкаючись підлоги;
- повертатися вправо-вліво, тримаючи м'ячик у витягнутих уперед лапках...

А потім кошеня поклато м'ячик на землю і почало перестрибувати через нього. Набавившись, тваринка знову взяла м'ячик і щосили підкинула його вгору, але не змогла зловити і... Як ви гадаєте, що трапилося? (Діти висловлюють свої припущення щодо можливого розвитку ситуації).

М'ячик викотився на дорогу, де їздили автомобілі. Як би ви вчинили на місці кошеняти? (Діти пропонують власні рішення).

Та кошеня побігло слідом за м'ячем. І так йому стало весело від того, що м'яч стрімко котиться по дорозі, ніби тікає... Тож кошеня спритно наздогнало його і продовжило свою гру: стало котити його по тих білих смугах, що намальовані вздовж дороги посередині. (Діти прокочують м'ячі двома руками вперед по підлозі й наздоганяють).

Чи було вам зараз небезпечно котити й наздогнати м'ячики? Чому ні? А кошеняті? Яка небезпека загрожувала йому? (Відповіді дітей).

Дуже подобалося кошеняті котити м'яч по тих рівних дорожніх смугах! Та раптом із-за рогу дороги на високій швидкості вилетів автомобіль! Що відчувало кошеня цієї миті? Так, воно дуже злякалося й хотіло тікати, але з іншого боку дороги також уже мчав автомобіль! Кошеня перелякалося ще дужче, від страху не могло навіть ворухнутися, присіло посеред дороги і заплющило очі - ось так. (Діти імітують дії). Про що тоді думало кошеня (Припущення дітей).

І тут почувся різкий скрегіт і звук удару, а потім й гучний звук, схожий на вибух. Що це могло бути (Припущення дітей). Розплющивши очі, кошеня побачило, що один з автомобілів, звернувши на узбіччя дороги, вдарився об ліхтарний стовп, а інша автівка з'їхала на тротуар, роздавивши при цьому яскравий м'ячик. Кошеняті стало дуже-дуже соромно.

Ех, якби ж то воно не було таким нерозважливим, то всього цього не трапилося б. Та головне. Що втішає у такому закінченні історії? Те, що всі лишилися живими.

Висновок: не можна гратися на дорогах, проїжджих частинах вулиць і поблизу них.

Моделювання ситуацій КАТАННЯ ПО ЛЬОДУ НА ВОДОЙМІ

Обіграйте з дітьми ситуацію: Уявімо собі, що ми сьогодні будемо кататися на ковзанах. Взуваємо ковзани, нахиляємося і зав'язуємо шнурки спочатку на правому, а потім і на лівому черевичку. (Діти імітують зазначені рухи). Ось ми і на ковзанці. Починаймо ковзати ось так, а тепер - ось так. (Діти імітують ковзні кроки на ковзанах. Мама одягає на себе шапочку Лисички). Стійте, зупиніться! (Діти зупиняються в колі). Впізнали мене? Подивіться-но, як я вмію кататися! Ось так! (Показує). А ви хто? Покажіть, які ви вправні на ковзанах. (Діти називають себе або беруть на себе ролі різних тварин, імітують рухи).

Аж раптом під ногами - трісь-трісь! Ви здогадалися, що це було? (Відповіді дітей). І Зайчик теж зрозумів. Однак цей тріск його не налякав, а лише розвеселив. І почав він стрибати на льоду все сильніше і сильніше...(Діти підстрибують на місці).

Ой! Проломився лід, і зайчик упав у воду. А вода холодна-холодна! Мерзнуть лапки (діти потирають руки і ноги), хапається зайчик за край льоду, хоче вилізти (діти імітують цей рух), та лід ламається все далі й далі... Вода потрапила в очі - ой-ой, болять очі! (Діти прикривають очі долонями). Вода потрапила у вушка - ой-ой, холодно і боляче вушкам! (Діти прикривають долонями і потирають вуха). Вода потрапила у ніс і рот. Злякався Зайчик, почав задихатися. (Діти імітують важке дихання). Тут він і зовсім знесилився. (Кілька секунд діти лежать на килимку нерухомо). Але ось Зайчик відчув, що йому стало тепліше. Він розплющив очі й побачив, що його несуть до машини швидкої допомоги, а всі інші звірята зі співчуттям дивляться йому вслід. (Діти підводяться, демонструють на обличчях емоції суму, співчуття, жалості). Хто міг допомогти Зайчику врятувати його? (Версії дітей). Чим для Зайчика закінчилася пригода? Так, мабуть, довго лікувався від застуди. Та головне, що він залишився живий!

Висновок: лід на річці, озері, ставку - не місце для забав; кататися треба на спеціально облаштованих ковзанках.

КАЗОЧКИ ПРО НЕОБАЧНИХ ЗВІРЯТ

Прочитайте дітям віршовані казочки, запропонуйте імітувати дії персонажів, а потім зробити висновок - сформулювати поради для звірят, як можна було уникнути халепи.

Про порізаний палець

Розповім про зайця, друже. Пальчик він порізав дуже, Взявся чистити морквину, Але був не дуже пильним. Гострий ніж ковзнув у лапах - з ранки кров червона крапа. Що ж тепер йому робити? Як не слід було чинити?

Про розбиті коліна

Білченята в групі грали, Дуже весело стрибали. Неслухняний їжачок став штовхати їх в бочок. Старша білочка упала І колінця позбивала... Чи їжак наш зрозумів, як погано він вчинив?

Про обпечені долоні

Кицина маленька доня сильно обпекла долоні: Молоко підігрівала, На маленький стільчик стала, Ківш схопила необачно, Молоко ж було гаряче! Як чинити слід малятам, Ручки щоб не обпікати?

Про хворий животик

Наш маленький бегемотик

Все, що бачить, тягне в ротик.

Необачно ліки з'їв

І від того захворів!

Що ви скажете, малята?

Можна дітям ліки брати?

ПОРАДИ ДЛЯ ТИХ, ХТО ВИХОВУЄ МАЛЯТ:

1. Батькам, працівникам закладу:

1) правил дотримуються всі – педагоги, діти, і батьки;

2. Батькам:

1) формулюйте правила так, щоб вони спонукали дітей до дії, були зрозумілими;

2) спілкуючись з дітьми, говоріть про правила та показуйте їм візуаль-ний матеріал;

3) розкажіть, яку небезпеку може нести нехтування правилами;

4) поясніть алгоритм дій, якщо дитина потрапила у небезпеку;

5) обговоріть, як уникнути небезпечної ситуації чи як допомогти собі в ситуації, яка склалась;

- 6) розігруйте чи моделюйте ситуації в ролях, нехай діти рятують улюблені іграшки, звертаються про допомогу...;
- 7) читайте казки, дивіться мультфільми, разом аналізуйте їх;
- 8) розкажіть свою історію, як було, коли ви були маленькими (яких правил дотримувалися, які порушували, які були наслідки);
- 9) практикуйтеся в правилах безпеки разом з малюками.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Меленець Л. Безпека дитини:компетентнісний підхід /Палітра педагога - 2019-№2.
2. Шумейко С. Долаємо страхи/Палітра педагога - 2019-№2.
3. Колосова О. Закладаємо основи безпеки змалку /Палітра педагога - 2021-№4.